

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-38>

УДК 330.332

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ АКТИВІЗАЦІЇ

INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE: ASSESSMENT AND PROSPECTIVE DIRECTIONS OF ACTIVATION

Кузьміна Ольга Василівна

кандидат економічних наук,
Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6900-1074>

Ярошенко Костянтин Віталійович

магістр з економіки,
Національний авіаційний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-7213-7552>

Kuzminova Olha, Yaroshenko Konstantin
National Aviation University

Стаття присвячена актуальним питанням оцінки рівня інвестиційної привабливості України та формування основних заходів щодо її активізації. Розглянуто нормативно-правові аспекти інвестиційної діяльності. Досліджено рівень інвестиційної привабливості України. Визначено переваги та недоліки інвестиційного клімату, основні проблемні напрямки, в які слід першочергово спрямувати зусилля. Виділено особливості організації заходів з підвищення інвестиційної привабливості України: різноманітність економічного потенціалу країни та одночасна недосконалість економічної, політичної, соціальної та законодавчої сфер. Окреслено основні напрями активізації вітчизняної інвестиційної діяльності, серед яких підвищення можливостей державних інститутів та посилення правового верховенства, поширення внутрішнього ринку, удосконалення функціонування банківської системи.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна привабливість, індекси, структурні зміни, рейтинг, аналіз.

The article is devoted to the topical issue of finding ways to increase Ukraine's investment attractiveness in conditions of instability and high risk. The purpose of the study was to assess the domestic investment attractiveness for foreign investors and to identify promising directions for increasing the level of reliability of Ukraine as a foreign economic partner. To achieve the goal, methods of analysis and synthesis, statistical and comparative approaches, and the SWOT method were used. In the course of the study, regulatory and legal aspects of investment activity were considered, an analytical assessment of the level of investment attractiveness of Ukraine was carried out, and the main factors that negatively affect the investment attractiveness of the state were highlighted. A SWOT analysis of the investment attractiveness of Ukraine for foreign investors was conducted, the results of which identified the advantages and disadvantages of the investment climate, the main problem areas in which efforts should be directed as a priority, in particular, the fight against the tinization of business and corruption, and the implementation of reforms in the economic and administrative systems. The specifics of the organization of measures to increase the investment attractiveness of Ukraine were identified and the industries with the greatest investment potential were identified – industries with high added value and competitive products according to international requirements. Based on the results of the research, it was concluded that currently there are not enough internal financial sources for the growth of the economy of Ukraine, and the fact that our state has not created the proper conditions for investment activities and the security of their investments has become the main obstacle for direct foreign investments. It is proposed to consider increasing the capabilities of state institutions and strengthening the rule of law, expanding the domestic market, and improving the functioning of the banking system as the main directions for the activation of domestic investment activity. It is noted that only information openness, reliability and completeness of financial reporting of business entities will help to convince investors to target financial flows to cover the needs of the Ukrainian economy.

Keywords: investments, investment climate, investment attractiveness, indices, structural changes, rating, analysis.

Постановка проблеми. Становлення України як незалежної держави визначило її зовнішні орієнтири в світовому суспільстві. Невід'ємною складовою в економічній діяльності стала міжнародна співпраця в умовах стрімкого глобального розвитку економік. Така співпраця сприяє економічному зростанню всіх учасників процесу взаємодії, підвищує міжнародну конкурентність країн та розширяє їх потенційні можливості.

Україна, як держава з багатими природними ресурсами, вдалим географічним розташуванням, значним науковим та інтелектуальним потенціалом, викликає великий інтерес до співпраці з іншими країнами, зокрема у іноземних інвесторів, що безперечно сприяє формуванню надійних і довготривалих зовнішньоекономічних відносин, а також стає підґрунтям нових перспектив у розвитку промисловості та сільського господарства, науково-технічної та інноваційної діяльності, енергетики та сфери інформаційних технологій.

Однак, події останнього року негативно вплинули на вектор розвитку нашої країни та безпосередньо на рівень іноземних інвестицій. Серед наслідків зниження інвестиційної привабливості України слід відмітити економічне спадання країни, унеможливлення диверсифікації внутрішньої та зовнішньої діяльності та погіршення добробуту українських громадян. У зв'язку з цим питання пошуку шляхів підвищення рівня інвестиційної привабливості України є досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми зовнішньоекономічної діяльності України, перспективи розвитку її економічних відносин з іншими країнами вивчали такі науковці як В. Алексєєва, Я. Болтівець, О. Гетьманчук, В. Козик, О. Кравченко, М. Кулінич, К. Куркова, Т. Лахматюк, О. Іпатюк, І. Мандрик, З. Мокринська, А. Мошко та інші.

Дослідженню питань підвищення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів присвятили свої роботи М. Єрмошенко, В. Карасьов, Л. Клименко, І. Крейдич, О. Кузенко, Є. Солонина, А. Трофимчук, Ю. Швець, О. Ястремська та багато інших вітчизняних вчених. Важливу роль у взаємодії з іноземними інвесторами відіграє правове регулювання українських зовнішньоекономічних відносин. Таким питанням цікавиться досить велике коло науковців та практиків з міжнародного права та зовнішньоекономічних відносин. М. Белєсков, В. Будкіна, А. Гетьманчук, Г. Голубова, А. Гриценко, Ю. Костенко, Д. Кітаде, М. Кулінич, О. Іпатюк,

І. Мандрик, А. Мошко, Т. Лахманюк, О. Резнікова, С. Солодкий, В. Удовік, О. Ханова та інші в своїх працях розглядають основні аспекти двосторонньої співпраці, їх переваги, існуючі недоліки та перспективи розвитку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, більшість робіт мають застарілі дані, що для формування сучасного підходу у взаємовідносинах учасників інвестиційного процесу може бути неактуальним.

Враховуючи значний науковий доробок, слід відмітити, що через динамічність процесу розвитку міжнародних відносин нашої держави, появу нових чинників, формування тенденцій розвитку економіки країн та форсмажорні обставини, які склалися в Україні, виникає необхідність у подальших пошуках перспективних шляхів поглиблення та розвитку зовнішньоекономічних відносин України, поширення горизонтів інвестиційної привабливості нашої держави, що і обумовило вибір теми дослідження.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є оцінка інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів та визначення перспективних напрямків активізації підвищення рівня надійності України, як зовнішньоекономічного партнера.

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед основних тенденцій, які визначають подальший розвиток економічних відносин України на міжнародній економічній арені, є покращення вітчизняної інвестиційної привабливості.

Нормативно-правова база, що регламентує інвестиційну діяльність, представлена законами та постановами Кабінету Міністрів. До основних актів відносяться: Закони «Про інвестиційну діяльність», «Про режим іноземного інвестування», «Про захист іноземних інвестицій на Україні», «Про зовнішньоекономічну діяльність»; та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок державної реєстрації договорів про спільну діяльність за участю іноземного інвестора» та інші [1]. З метою координації розвитку та реалізації заходів щодо інвестиційної діяльності з грудня 2014 р. в Україні функціонує Національна інвестиційна рада, яка забезпечує взаємодію між інвесторами та державними органами.

Ефективність інвестиційної діяльності країни визначається низкою основних показників, серед яких обсяг прямих іноземних інвестицій та обсяги інвестицій, що вкладені в основний

капітал. Вкладення в українську економіку є дуже бажаним для вітчизняних підприємств, в від впевненості інвесторів в отриманні прибутку від своїх інвестицій, залежать їх обсяги та кількість інвесторів.

Проведемо аналіз інвестиційної привабливості України для міжнародних інвесторів. Для цього розглянемо такі показники, як обсяги залучення іноземних інвестицій, їх темпи та структуру. Розглянемо перший з вказаних показників – обсяги прямих інвестицій в українську економіку іноземними інвесторами за період 2010–2021 рр.

Згідно даних Національного банку України у 2010–2021 рр. обсяги прямих іноземних інвестицій оцінено у 11,1 млрд. дол. США. Обсяги іноземних інвестицій, які повернулися в країну від резидентів, мали найбільші значення у 2010–2013 рр. і в середньому становили рівень в 32,7 % в загальному обсязі, з яких 89 % були переорієнтовані на розвиток підприємств реального сектору [2].

Через політичну кризу та воєнні дії на Сході України, в 2014–2015 рр. спостерігався відтік коштів з країни. Однак, після певних стабілізаційних заходів в українському правовому секторі та умовного затишшя на Сході країни у 2016–2020 рр. відмічалось поступове поживавлення інвестиційних потоків в Україну. Слід зауважити, що обсяги чистого притоку інвестиційних коштів були меншими, ніж аналогічні у попередньому періоді.

Більш широкий інтервал дослідження прямих іноземних інвестицій свідчить про неста-

більну динаміку у їх надходженні. За даними Міністерства фінансів України прямі іноземні інвестиції, як найбільш бажаний вид капіталовкладень для розвиваючих економік, у період з 2002 р. по 2022 р. (станом за два квартали) вже тричі опускалися позначки менше нуля (рис. 1) [3]. Найвищої позначки обсяги інвестицій набули у 2007 р. та 2008 р.

Структура прямих іноземних інвестицій в нашу державу за країнами надходження час від часу змінювалась. Так, наприклад, дані в [4] свідчать, що впродовж 2012–2016 рр. лідерами серед інвестиційних компаній, що вклали гроші в Україну, були Кіпр, Нідерланди, Велика Британія.

У 2017 р. до основних інвесторів України приєдналися ще дві країни і вагома частина структури вже мала такий вигляд: Кіпр – 25,5 %, Нідерланди – 16,2%, Російська Федерація – 11,4%, Велика Британія – 5,5%, Німеччина – 4,5%, Віргінські Острови (Британія) – 4,3%, Швейцарія – 3,9% [3]. Загалом за вказаний період в Україну надійшов інвестиційний потік у розмірі 16,6 млрд. дол. США прямих інвестицій.

Протягом 2019–2020 рр. склад лідерів зазнав змін, причому загальна сума прямих іноземних інвестицій від лідерів мала значне скорочення. Так, якщо у 2019 р. сума становила 4 014,8 млн. дол. США, то у 2020 р. – 1215,4 млн. дол. США (рис. 2). Зменшення відбулося практично на 70 %.

Як видно з наведених даних, протягом 2012–2021 рр. лідерами серед іноземних

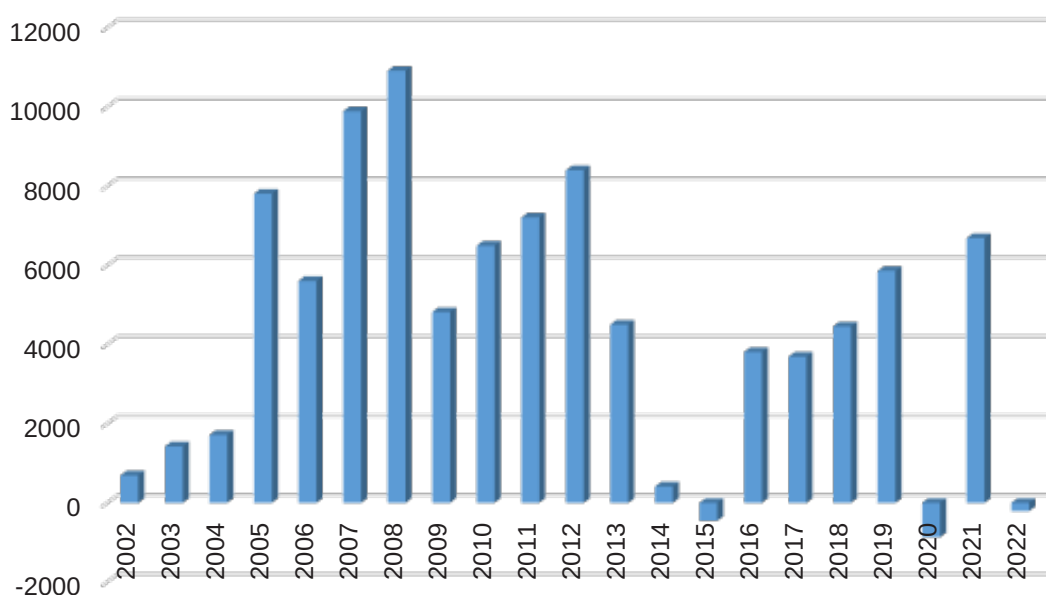

Рис. 1. Прямі іноземні інвестиції в Україну, млрд. дол. США

Джерело: побудовано за даними у [2]

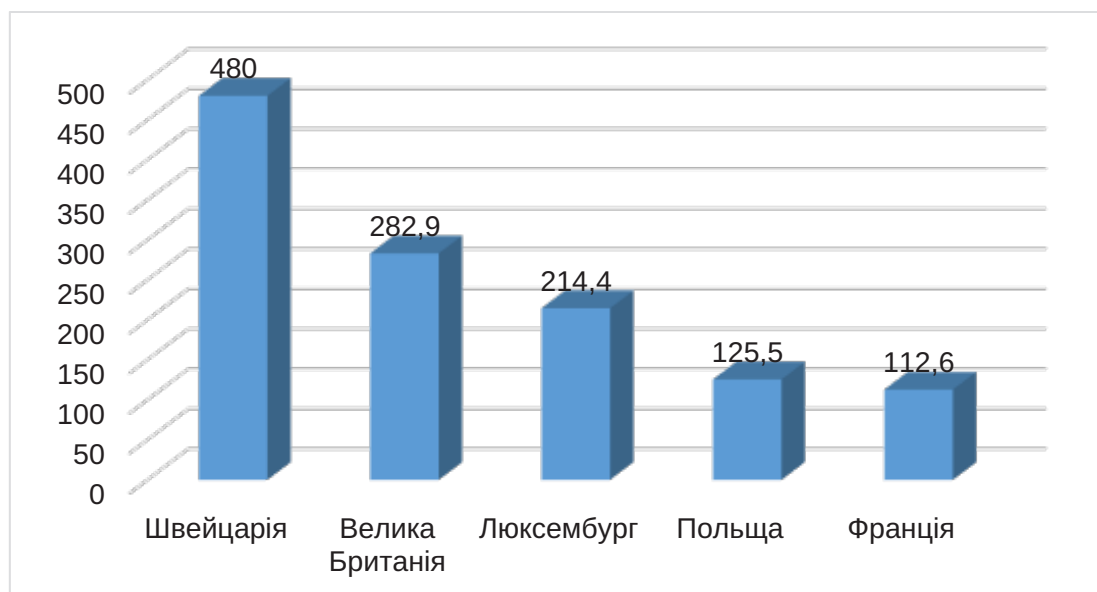

Рис. 2. Лідери країн-інвесторів в Україну, млн. дол. США у 2020 р.

Джерело: побудовано за даними НБУ [2]

інвесторів стали Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, Російська Федерація, Австрія [4]. Таким чином, можна зробити висновок, що найбільша частина інвестицій надходила з країн Європейського Союзу (близько 70 %).

Дослідимо структуру інвестицій в українську економіку. Більша частина іноземних інвестицій у 2019 р. була спрямована на підтримку промисловості, оптову та роздрібну торгівлю, фінансову та страхову діяльність, операції з нерухомим майном (рис. 3).

У 2020 р. прямі іноземні інвестиції були в основному спрямовані у сферу інформації та телекомунікації, фінансову й страхову діяльність. У 2021 р. надходження прямих інвестицій зросло і на кінець року становило більше 62 млн. дол. США.

Вивчимо прямі іноземні інвестиції за областями (рис. 4). За даними НБУ у 2021 р. порівняно з 2015 р. найбільше зростання обсягів прямих інвестицій спостерігалось в Чернігівській, Миколаївській та Полтавській областях, тоді як у попередньому році найбільше залучення відмічено по Київській області. Скорочення прямих іноземних інвестицій відбулося в Одеській, Донецькій, Харківській та Черкаській областях. Такий перерозподіл прямих іноземних інвестицій не сприяє рівномірному економічному та соціальному розвитку всіх регіонів країни, що посилює розрив між рівнями розвинутої.

Безперечно, події 2014 р. та загострення військового конфлікту між Росією та Украї-

ною у 2022 р. негативно вплинули на економічні показники країни та на інвестиційний клімат України. Основною перешкодою стало порушення логістики зовнішньоекономічних зв'язків через припинення діяльності морських портів України. Ситуація також погіршена ослабленням коронакризою економіки країни, яка тільки почала одужувати, а також тим, що багато установ припинили діяльність через складність операційних викликів та відбулося посилення ризиків платоспроможності та ліквідності. Політичні невизначеності разом з підвищенням рівня небезпеки в Україні повністю гальмують відновлення інвестицій. Крім того, слід сказати й про те, що значні обсяги інвестування надходили з офшорних зон від компаній, які належать українському та російському бізнесу. А в умовах, що склалися, подальше інвестування не є доцільним.

Також значна залежність української економіки від світових цін на сировину негативно впливає на впевненість іноземних інвесторів: кредитувати країну, економіка якої є нестабільною і сильно залежною від зовнішніх впливів, ніхто не ризикує. Як наслідок зменшення іноземних інвестицій або їх відсутність спричиняє дефіцит іноземної валюти, через що страждають імпорт виробничих товарів та «валютними» боржниками. Це викликає додаткові перешкоди для зростання економіки та обмежує або затримує доступ України до міжнародних ринків, як наслідок зменшує обсяги валюти на внутрішньому ринку країни.

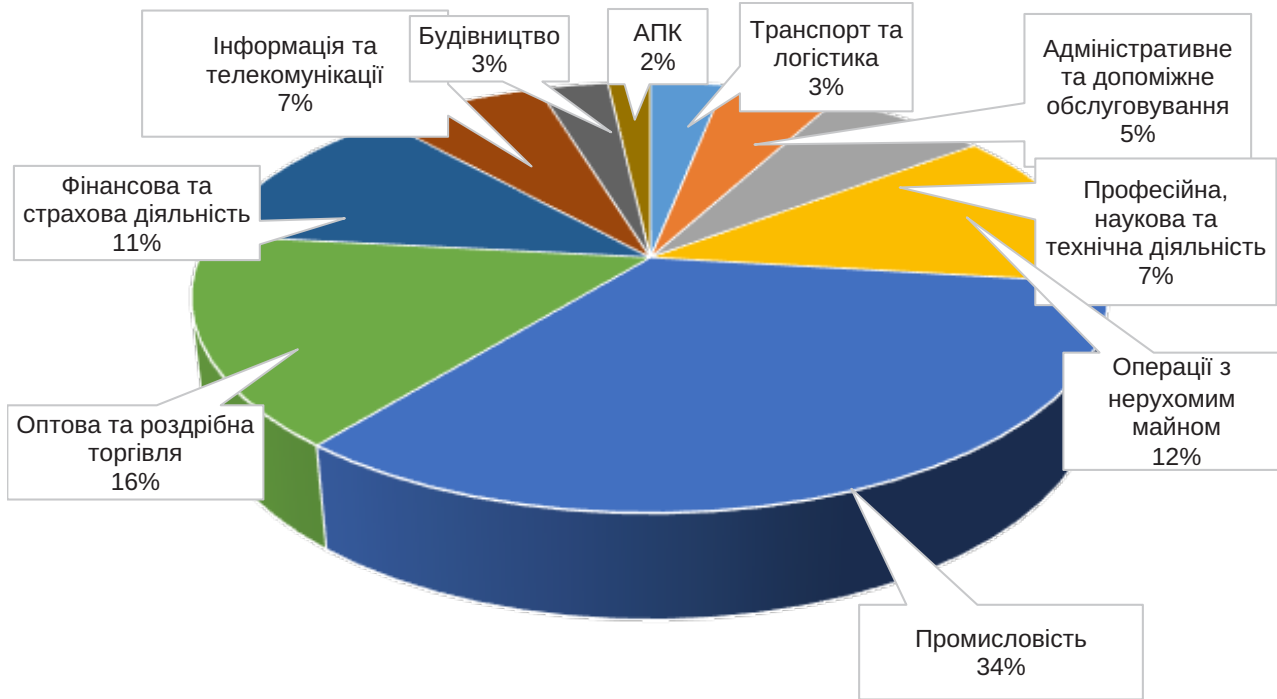

Рис. 3. Основні галузі інвестування у 2019 р., млн. дол. США

Джерело: побудовано на основі даних в [4]

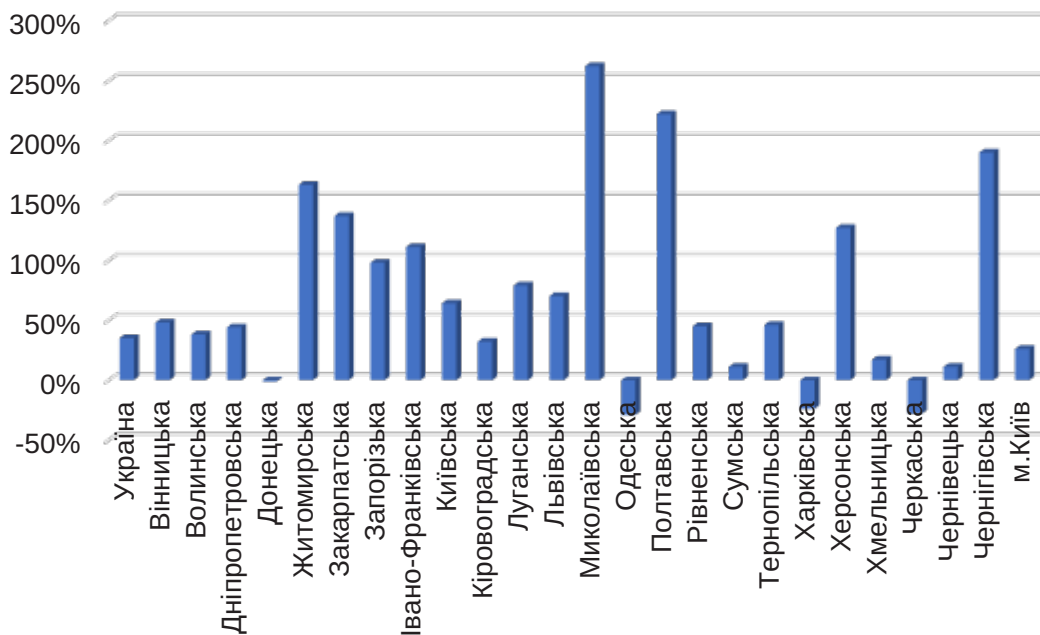

Рис. 4. Зміна обсягу прямих іноземних інвестицій за областями України, % 2021 р. порівняно з 2015 р.

Джерело: побудовано за даними в [2]

Погіршення стану українського інвестиційного клімату підтверджують і ранні дослідження Європейської бізнес-асоціації. За їх спостереженнями інтегральний показник Індексу інвестиційної привабливості нашої країни за першу половину 2022 р. впав до

позначки 2,17 балів по п'ятибальній шкалі, що є найнижчим значенням з початку 2013 р. Значення показника зменшилося з початку 2022 р. на 0,56 балів. За даними Європейської бізнес-асоціації інвестиційний клімат України у минулому році погіршився відчутно. Біль-

шість інвесторів (79%) відмітили негативну тенденцію, а невеликий їх відсоток (17%) вказали на майбутні негативні структурні зміни в українському інвестиційному полі, з якими прийдеться зіштовхнутися нашій країні найближчим часом.

В порівняння слід навести значення Індексу інвестиційної привабливості України в часи пандемії, тоді він становив 2,4 бали, а у період подій Євромайдану – 1,8 балів. Однак, після стабілізації ситуації інвестиційна діяльність активізувалася, тому з високою ймовірністю подібну динаміку очікують і після вирішення воєнного конфлікту, на що і звертають увагу європейські аналітики [5].

Слід відмітити, що на фоні воєнного конфлікту у 2022 р. 91 % Європейської бізнес-асоціації залишились на ринку України і ще 55% виказували готовність інвестувати у різні проекти. Основними сферами інтересу іноземних інвесторів у період воєнного стану стали: аграрна галузь, енергетична сфера, інформаційні технології та будівництво, фармацевтична галузь, нерухомість.

Індекс інвестиційної привабливості від Європейської бізнес-асоціації це не єдиний індекс, за яким можна визначати положення України у світовому рейтингу інвестиційної привабливості. Безпосередній вплив на світові позиції української держави в рейтингах міжнародних організацій мають наступні [6]: Рейтинг конкурентоспроможності, який визначає Інститут розвитку менеджменту; Індекс глобальної конкурентоспроможності країн, котрий розраховує Всесвітній економічний форум у Давосі; Рейтинг індексу економічної свободи, що пропонується Фондом «The Heritage Foundation» і газетою «The Wall Street Journal»; Індекс інвестиційної привабливості від Європейської бізнес-асоціації; Рейтинг інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass, запропонований Гамбурзьким інститутом світової економіки і BDO; Рейтинг ведення бізнесу від Світового банку; Кредитні рейтинги (Moody's, Fitch Ratings, Standard & Poor's).

Наведемо динаміку позицій України за вказаними показниками у табл. 1. Згідно даних, представлених різними організаціями, маємо наступне: за рейтингом конкурентоспроможності Інституту розвитку менеджменту Україна у період з 2013 по 2021 роки мала негативну динаміку, але загальна тенденція зміни показника свідчить про відновлення своїх конкурентоспроможних характеристик на світовому ринку на кінець 2021 р.; рейтинг за

індексом економічної свободи показує досить гарні результати. Звичайно, для України ще треба багато чого зробити в цьому напрямку, але піднятися з початку досліджуваного періоду на кінець 2021 р. на 31 позицію є досить значним досягненням для нашої країни; за рейтингом інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass Україна поступово втрачала свої позиції. Слід вказати, з 2019 р. даний коефіцієнт не розраховується через суперечки у підходах до обчислення. Таку ж динаміку Україна має по всім іншим показникам.

Наведені дані свідчать про недостатню ефективність української економіки на міжнародному рівні, підтверджують погіршення інвестиційного клімату та суттєве відставання в позиціях міжнародних рейтингів. Єдина позитивна динаміка спостерігається лише в рейтингу ведення бізнесу, який теж з 2021 р. не розраховується. Таку динаміку Україні забезпечили нові норми Податкового Кодексу (2012–2013 рр.) та реформа щодо спрощення реєстрації бізнесу.

З метою формування чіткого уявлення про інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів, проведемо SWOT-аналіз (табл. 2). За результатами можна стверджувати, що Україна має не так багато сильних сторін, однак ймовірна реалізація достатньої кількості можливостей дозволить в майбутньому посилити інвестиційну привабливість України для закордонних інвесторів. Поряд з цим відмічається значна кількість загроз та слабких сторін. Мінімальні ризики можуть спровокувати поглиблення вказаних проблем та викликати негативний зсув в інвестиційному кліматі.

Отже, SWOT-аналіз показав, що Україні є над чим працювати для поліпшення власного інвестиційного клімату. За ефективною реалізації реформ в економічній та адміністративній системах, боротьби з тінізацією бізнесу та корупцією, за рахунок покращення законодавства та практичного права та із залученням іноземних інвесторів до вітчизняної економіки Україна може бути привабливою для іноземного інвестування, що сприятиме подальшому розвитку та посиленню зовнішньоекономічних відносин.

Слід зазначити, що особливостями реалізації заходів з підвищення інвестиційної привабливості України можна вважати вміння лавірувати між багатогранністю економічного потенціалу країни та безліччю перешкод в питаннях реалізації заходів в еконо-

Таблиця 1

Позиції України в рейтингах міжнародних організацій

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Рейтинг конкурентоспроможності								
49/60	49/60	60/61	60/63	60/63	59/63	54/63	55/63	54/63
Рейтинг за індексом економічної свободи								
161/ 177	155/ 178	162/ 178	162/ 178	166/ 180	147/ 180	134/ 180	127/ 178	130/ 177
Рейтинг інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass (із 174)								
99	109	89	130	134	131	-	-	-
Рейтинг ведення бізнесу								
137/ 185	112/ 189	96/ 189	83/ 189	80/ 189	76/ 190	71/ 190	64/ 190	-
Індекс конкурентоспроможності країн								
84/ 148	76/ 144	79/ 140	85/ 138	81/ 137	83/ 140	85/ 141	-	-
Індекс інвестиційної привабливості (балів із 5)								
2,1	2,7	2,6	2,8	3,03	3,07	2,95	2,51	2,73
Довгостроковий рейтинг за зобов'язаннями (Н) -негативний, (С) – стабільний, (П) – позитивний, (РН) – рейтинг не присвоєний								
В(Н)	ССС(Н)	В(С)	В(С)	В(С)	В(С)	В(С)	В(С)	В(С)
Суверенний рейтинг країни (Н) -негативний, (С) – стабільний, (П) – позитивний, (РН) – рейтинг не присвоєний								
Саа1 (Н)	Саа2 (Н)	Саа3 (С)	Саа3 (С)	Саа2 (П)	Саа1 (П)	Саа1 (С)	Саа1 (П)	Саа1 (П)
Довгостроковий рейтинг дефолту емітента (Н) -негативний, (С) – стабільний, (П) – позитивний, (РН) – рейтинг не присвоєний								
В-(Н)	В(Н)	В(РН)	В(С)	В(С)	В(С)	В(П)	В(С)	-

Джерело: сформовано на основі [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13]

Таблиця 2

SWOT-аналіз інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів

S-сильні сторони	W-слабкі сторони
1	2
<ul style="list-style-type: none"> – вигідне геополітичне розташування; – могутній природно-ресурсний потенціал; відкритість економіки; – кваліфікована та дешева робоча сила; – висока зацікавленість в економічному розвитку країни; – інноваційно-технічний потенціал (зокрема, авіаційно-космічне співробітництво); – високий потенціал аграрної галузі, торгівлі сільськогосподарською продукцією; – потенціал вітчизняного туризму; – прагнення до урізноманітнення джерел енергоносіїв та пониження енергозалежності. 	<ul style="list-style-type: none"> – низька конкурентоспроможність готової продукції; – низький рівень ділової активності; високий інфляційний рівень; – використання застарілих технологій; – низький рівень інформаційного забезпечення з питань інвестиційної політики; – велика кількість конкурентів; – низький рівень державної підтримки; – обмеженість джерел фінансування; – відсутність чіткої стратегії економічного розвитку країни; – низький рівень довіри інвесторів до влади; – сприйнятливність судової системи до політичного тиску.

Продовження Таблиці 2

1	3
О-можливості	Т-загрози
<ul style="list-style-type: none"> – підвищення ефективності наукового потенціалу; – збільшення обсягів виробництва; – підвищення попиту на якісну продукцію; – розширення ринків збуту; – удосконалення економічної інфраструктури; – формування нормативно-правової бази; – зменшення податкового навантаження (надання податкових пільг інвесторам); – зниження рівня корупції; – зниження державного контролю над економікою; – залучення інвестицій в науку та інновації; – стабільна банківська система. 	<ul style="list-style-type: none"> – нестабільність та недосконалість податкової та економічної політики; – нестабільність політичної системи; – відсутність ефективного правового захисту інвесторів від боржників; – низький рівень розвитку транспортної інфраструктури; – високий рівень втрат інвестицій; – низький рівень інвестиційної привабливості українських підприємств; – незахищеність права власності; – низький рівень безпеки через воєнні дії; – високий рівень тінізації економіки, корупція та хабарництво.

Джерело: побудовано авторами

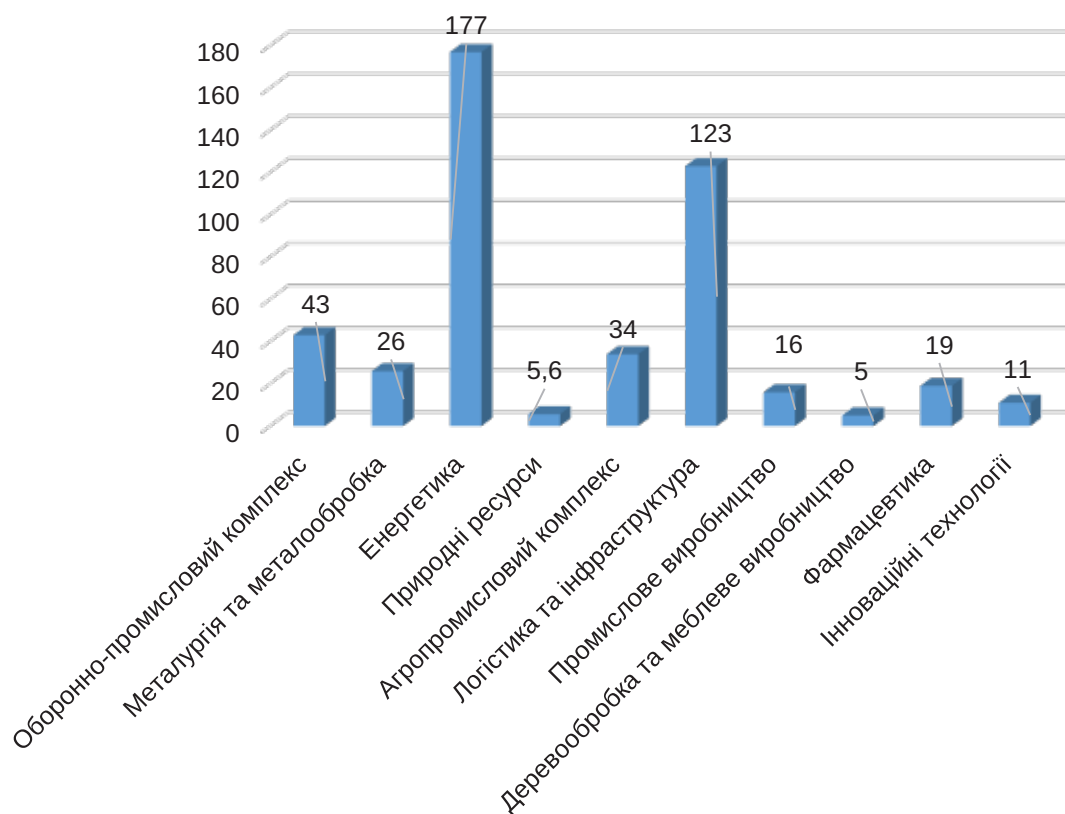

Рис. 5. Галузі України з найбільшим інвестиційним потенціалом, млрд дол. США

Джерело: побудовано за даними [14]

мічний, політичний, соціальний та законодавчий сферах.

Серед галузей з найбільшим інвестиційним потенціалом можна виділити галузі з високою доданою вартістю та конкурентною за міжнародними вимогами продукцією (рис. 5).

Вказані галузі є найперспективнішими для інвестування, але є низка бар'єрів, які зава-

жають іноземним інвесторам збільшувати інвестиційні потоки в українську економіку та знижують інвестиційну привабливість країни. Зокрема, в [15] достатньо детально розглянуті проблеми інвестиційної діяльності України, а також запропоновані шляхи їх подолання. Наведемо найбільш суттєві з них (табл. 3).

Таблиця 3

Основні напрями активізації інвестиційної діяльності України

Напрямок	Заходи
Підвищення можливостей державних інститутів та посилення правового верховенства	Розширення інституційних трансформацій з метою посилення правового захисту інвесторів; удосконалення антимонопольного законодавства
	Реформування судової та антикорупційної систем
	Формування сприятливого середовища оподаткування інвестицій
	Усунення податкових недоробок, унеможливлення ухилення від оподаткування
	Цифрова інтеграція економічної інфраструктури згідно світових цифрових стандартів
	Зменшення державного регулювання та контролю за підприємницькою діяльністю
	Посилене сприяння виходу українських товарів та послуг на міжнародні ринки шляхом долучення дипломатичних та торговельно-економічних представництв
	Підвищення рівня управління підприємствами державної форми власності та приватизація
Поширення внутрішнього ринку	Оновлення інфраструктури економіки України шляхом комбінацій бюджетного та приватного фінансування
	Перехід до економіки з високою доданою вартістю шляхом заохочення до локалізації виробництва, на заміщення імпорту та застосування нових технологій
	Створення вільних або з пріоритетним розвитком економічних територій з метою підвищення локальних інвестиційних точок
	Запровадження економіко-регуляторних стимулів на енергетичному ринку
	Підтримка впровадження інновацій у промисловості
	Переорієнтація сільського господарства на виробництво продукції з високою доданою вартістю
	Збільшення розмірів інвестиційної частки у витратах державного і місцевого рівнів
	Покращення процедурних вимог з відбору інвестиційних проєктів державної сфери
	Збільшення інвестицій за рахунок укладання угод про розподіл продукції
	Поглиблення другого ринку Облігацій внутрішньої державної позики задля зменшення вартості запозичень від держави
Удосконалення функціонування банківської системи	Впровадження окремих програм рефінансування банків
	Покращення державних програм надання субсидій процентних ставок за кредитами банків з метою стимулювання будівельної галузі
	Надання розширеної можливості українським експортерам користуватися банківськими продуктами на більш вигідних для них умовах
	Формування системи ефективного управління «слабкими» активами банківської системи
	Зменшення втручання в банківську сферу задля підвищення інвестиційної привабливості банківської сфери

Джерело: сформовано за [15]

Отже, з урахуванням невисоких рейтингів інвестиційної привабливості України на міжнародному рівні, долучити інвесторів до української економіки досить важко. Пере-свідчити інвесторів націлити фінансові потоки на покриття потреб української економіки

допоможе тільки інформаційна відкритість, достовірність та повнота фінансової звітності суб'єктів господарювання.

Висновки. Аналітична оцінка інвестиційної привабливості України показала, що наразі для зростання економіки України недо-

статньо власних внутрішніх фінансових джерел. Практично всі показники інвестиційної діяльності показали низький рівень українського інвестиційного клімату. Для України характерна макроекономічна нестабільність, досить низький рівень захисту зовнішніх інвесторів, недосконалість законодавчого регулювання, корупція, тіньова економіка, також слід додати загострення кризових явищ в світовій економіці, слабку судову систему України, пандемію Covid-19 та військові дії на території нашої держави. Основною перешкодою для прямих іноземних інвестицій став той факт, що наша держава так і не створила належних умов інвестиційної діяльності та безпеки їх інвестицій. Серед заходів підвищення інвестиційної привабливості України з урахуванням ситуації, що склалася на даний час, поліпшення інвестиційного клімату та збільшення іноземних інвестиційних потоків можна здійснювати в таких напрямках: активізація

різносторонньої боротьби з інфляційними процесами; розробка ефективного правового механізму захисту іноземних інвесторів; підвищення регіонального інвестиційного потенціалу з метою подальшого рівномірного розподілу інвестицій по всій території України; створення дієвого механізму боротьби з корупцією та її усунення; удосконалення правового середовища (усунення технічних перешкод митного оформлення та компенсації податку на додану вартість); зниження ризиків інвестицій в умовах воєнного конфлікту; підвищення політичної стабільності країни; впровадження нових заходів з розвитку малого та середнього бізнесу; активізація заходів щодо протидії тінізації економіки. Подальші дослідження передбачають розробку заходів щодо активізації української інвестиційної діяльності з урахуванням багатогранності вітчизняного економічного потенціалу та особливостей ведення бізнесу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Міністерство юстиції. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_40069.
2. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippling_pr_2022-03-31.pdf.
3. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022>.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Індекс інвестиційної привабливості України показав найнижче значення з 2013 року: Європейська бізнес асоціація. URL: <https://eba.com.ua/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-pokazav-najnyzhche-znachennya-z-2013-roku>.
6. Гриценко Л. Л., Захаркін О. О., Дехтяр Н. А., Шамкало К. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості України. *Збірник наукових праць «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики»*. 2021. № 3(38). С. 379–389.
7. Рейтинг конкурентоспроможності країн. IMD. URL: <https://www.imd.org>.
8. Рейтинг глобальної конкурентоспроможності. GCI. URL: <https://www.weforum.org>.
9. Рейтинг інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass. URL: <https://www.bdo.ge/en-gb/home-uk>.
10. Рейтинг за індексом економічної свободи. URL: <https://www.heritage.org/index/ranking>.
11. Індекс інвестиційної привабливості. URL: <https://eba.com.ua/en>.
12. Рейтинг ведення бізнесу. Doing Business. URL: <http://gtmarket.ru/ratings/doing-business>.
13. Україна в рейтингах. URL: <https://countryeconomy.com/ratings/ukraine>.
14. План відновлення України. Національна рада з відновлення. Липень 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf.
15. Данилишин Б. Щодо стану інвестиційних процесів в економіці України та шляхів їх активізації. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/503439_shchodo_stanu_investitsijnih_protseviv.html.

REFERENCES:

1. Ministerstvo yustytzii [Department of Justice]. Available at: https://minjust.gov.ua/m/str_40069 [in Ukrainian].
2. Natsionalnyi bank Ukrainy [National Bank of Ukraine]. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippling_pr_2022-03-31.pdf [in Ukrainian].
3. Ministerstvo finansiv Ukrainy [Ministry of Finance of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/2022/> [in Ukrainian].

4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> [in Ukrainian].
5. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy pokazav nainyzhche znachennia z 2013 roku: Yevropeiska biznes asotsiatsiia. Available at: <https://eba.com.ua/indeks-investytsijnoyi-pryvablyvosti-ukrayiny-pokazav-nainyzhche-znachennya-z-2013-roku/> [in Ukrainian].
6. Hrytsenko L. L., Zakharkin O. O., Dekhtiar N. A., & Shamkalo K. Iu. (2021). Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy. Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky [Assessment of Ukraine`s investment attractiveness. Financial and credit activity: problems of theory and practice]. Zbirnyk naukovykh prats «Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky», (3(38)), (pp. 379–389). Kyiv : TOV «FINTEKHALIANS» [in Ukrainian].
7. Reitynh konkurentospromozhnosti krain [Rating of competitiveness of countries]. (2020). IMD. Available at: <https://www.imd.org> [in Ukrainian].
8. Reitynh hlobalnoi konkurentospromozhnosti [Global competitiveness rating]. (2020). GCI. Available at: <https://www.weforum.org> [in Ukrainian].
9. Reitynh investytsiinoi pryvablyvosti krain svitu International Business Compass [Rating of investment attractiveness of the world International Business Compass]. (2020). Hamburzhkyi instytut svitovoi ekonomiky ta BDO – Hamburg Institute for World Economy and BDO. Available at: <https://www.bdo.ge/en-gb/home-uk> [in Ukrainian].
10. Reitynh za indeksom ekonomichnoi svobody [Rating according to the index of economic freedom]. (2020). Fond «The Heritage Foundation», «The Wall Street Journal». Available at: <https://www.heritage.org/index/ranking> [in Ukrainian].
11. Indeks investytsiinoi pryvablyvosti [Index of investment attractiveness]. (2020). EBA. Available at: <https://eba.com.ua/en> [in Ukrainian].
12. Reitynh vedennia biznesu [Rating of doing business]. Doing business. (2020). Available at: <http://gtmarket.ru/ratings/doing-business> [in Ukrainian].
13. Ukraina v kredytnykh reitynhakh [Ukraine in credit ratings]. (2020). Available at: <https://countryeconomy.com/ratings/ukraine> [in Ukrainian].
14. Plan vidnovlennia Ukrainy. Natsionalna rada z vidnovlennia. Lypen 2022. Available at: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf [in Ukrainian].
15. Danylyshyn B. Shchodo stanu investytsiinykh protsesiv v ekonomitsi Ukrainy ta shliakhiv yikh aktyvizatsii [Regarding the state of investment processes in the economy of Ukraine and ways of their activation]. Available at: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/503439_shchodo_stanu_investitsiynih_protseviv.html [in Ukrainian].